

Petlas Türkiye'nin en büyük 95'inci şirketi

▲ Türkiye lastik sektörü kuruluşlarından Petlas, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95. oldu.

Petlas, **İstanbul Sanayi Odası**'nın hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017 Araştırması"na göre, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95. sıraya yükseldi. Şirket, bir önceki yıl listede 101. sırada yer almıştı. Şirketin 2017 yılı net satışları 1,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

‘İSO 500’e 46 tane yeni firma girdi’

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, İSO 500’e bu yıl 46 tane yeni firmanın girdiğini belirterek, “Bu 46 firmadan 25’i geçen yılki İSO İkinci 500’den gelenler” dedi

“TÜRKİYE’NİN 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017 Araştırması”nın sonuçlarını açıklayan **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, toplantı sonrası basın mensuplarının sorularını cevapladı. Bahçivan, ilgili soru üzerine, “Bu yıl **İSO 500**’e 46 tane yeni firma giriyor. Bu 46 firmadan 25’i geçen yılki **İSO İkinci 500**’den gelenler. 21 firmamız ise İkinci 500’de de olmayıp direkt **İSO 500**’e girenler.” diye konuştu.

‘GÖZÜMÜZ GIBI KORUMALIYIZ’

Kur artışına ilişkin bir soruya karşılık Bahçivan, kendilerinin her zaman Merkez Bankası’nın bağımsızlığına vurgu yaptıklarını bildirdi. Bahçivan, şu ifadeleri kullandı: “Önü görülemeyen finans piyasası, kur artışı ve faiz artışları Türkiye’de en çok darbeyi reel sektöre ve sanayiye vurmuştur. O bakımdan da kazanılmış olan finansal istikrarın korunması noktasında Merkez Bankamızın bu konudaki sağladığı başarının sürdürülebilmesi konusundaki duruşumuzu hep koruduk. Şunu da hep söyledik; Merkez Bankamızı gözümüz gibi korumalıyız. Yine aynı noktadayız. Biz, ‘Türkiye finansal istikrarını korumak ve sürdürmek zorundadır’ diyoruz.” Kısa vadeli borç oranlarının neden arttığına ilişkin bir soru üzerine Bahçivan, bunun altında yatan en önemli nedenlerden birisinin Kredi Garanti Fonu’nun şirketlere kısa vadeli kaynak yaratma konusunun olduğunu bildirdi. (AA)

500 BÜYÜK İÇİNDEKİ YABANCI SERMAYELİ ŞİRKET SAYISINDA DÜŞÜŞ SÜRÜYOR

Türkiye'de ağırlıklı olarak yüksek katma değerli sektörlerde faaliyet gösteren büyük ölçekli yabancı sermayeli şirket sayısında azalma devam ediyor. **İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 500** Büyük Sanayi Kuruluşu (BSK) içindeki yabancı sermayeli/yabancı sermaye paylı şirketlerin sayısı 2017 yılında 115'e indi. 500 büyük içindeki yabancı sermayeli şirket sayısı, doğrudan dış yatırım girişi paralelinde 2004-2009 arasında artış kaydetmiş ve 2009'da 153 adete en yüksek rakama ulaşmıştı. Bu tarihten sonra

inişe geçen söz konusu şirketlerin sayısı 2016 yılında da 122 adete gerilemişti. Son dokuz yılda 500 BSK içindeki yabancı sermayeli şirket sayısı 38 adet azaldı. Bunlardan 23'ünü sermaye payı yüzde 50 ve üzerindeki şirketler oluşturdu. Şirket sayısındaki azalmaya rağmen, yabancı sermayeli şirketlerin üretimden satışlar ve ihracat paylarında önemli bir değişiklik gözlenmiyor. Brüt katma değer payında ise 2-3 puanlık bir düşüş dikkat çekiyor. Bu gelişme, azalmanın özellikle ilk 500 içinde

yer alan orta büyüklükteki yabancı sermayeli şirketlerde yaşandığına, bu ölçekte yaşanan kayıpların ise, büyük ölçekli firmaların performansıyla kapatıldığına işaret ediyor. Nitekim 500 BSK içindeki yabancı sermayeli şirket sayısı son üç yılda 10 adet azalmasına karşın, ilk 50 listesinde 2015 ve 2016'da 15 olan şirket sayısını 2017 yılında 16'ya yükselmesi dikkat çekiyor. **İSO** raporunda, yabancı şirket sayısındaki azalmanın "orta vadede sanayinin performansını sınırlayıcı etkide bulunacağına" işaret edildi.

İSO 500'de yabancı sermayeli kuruluş sayısı (Adet)

500 büyükte yabancı sermayeli kuruluşların payı (%)

Anadolu sanayisi büyümeden memnun

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesine girmeyi başaran şirketlerin büyüme rekoru kırması, sanayicileri memnun etti. Büyümede kalite ve katma değer katmasına işaret eden sanayiciler, daha fazla büyümek ve ihracatı artırmak için de Ar-Ge ve yüksek teknolojlü üretim vurgusunu yaptılar.

firmamız girmişti. Her geçen yıl ilimizden daha fazla firmanın yer alması olmasından mutluluk ve gurur duyuyoruz. Biz artık biliyoruz ki üretmeden büyümemiz. Ülke olarak büyümenin ve gelişmenin yolunun üretmekten, ürettiğini dünyaya tanıtmak ve pazarlamaktan geçtiğini biliyoruz. Ürettikçe daha büyük başarılar elde edeceğiz. Türkiye'nin en büyük firmaları arasında

'İlk 15'te 5 Kocaeli firması var

Kocaeli Sanayi Odası (KSO) Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Raporu ile ilgili yaptığı değerlendirmede "2017 yılı Türkiye'nin En Büyük 500 işletmesi içerisinde, ilimizde üretim yapan 82 firma yer aldı. Her yıl olduğu gibi Türkiye'nin en büyük firması TÜPRAŞ'ı, Ford Otomotiv Sanayi izledi. Bu yıl ilk 15 firma içerisinde Kocaeli'den 5 firmamızın yer aldığını memnuniyetle görüyoruz" dedi.

En büyük 500 sanayi kuruluşu içerisinde yer alan 82 Kocaeli firmasını kutlayan Zeytinoğlu "İSO'nun açıkladığı listede, firma merkezlerinin başka illerde olmasından dolayı Kocaelili firma sayısı 35 olarak görünüyor. Merkezleri başka illerde olup, üretimleri ilimizde olan firmaları dikkate aldığımızda 2017 yılında 82 işletmemizin Türkiye'nin en büyük 500 firması içerisinde yer aldığını memnuniyetle görüyoruz" diye konuştu.

Üretimde kalite ve katma değer önemli dikkat çeken Başkan Zeytinoğlu, Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ile Kocaeli'nin Türkiye ölçüsünde ikinci sırada olduğunu belirterek "Son verilere göre Kocaeli, 105 Ar-Ge ve 10 Tasarım Merkezi ile Türkiye sıralamasında İstanbul'dan sonra ikinci sırada yer alıyor. Türkiye genelindeki her 10 Ar-Ge ve Tasarım merkezinin birinin ilimizde yer aldığını memnuniyetle görüyoruz. Bugün itibarıyla baktığımızda Türkiye'nin en büyük 500 firması içerisinde yer alan 82 firmamızın da 23'ünün, yani dörtte birinin Ar-Ge merkezi olduğunu görüyoruz. Bu sayının artması için çaba sarf ediyoruz" açıklamasını yaptı.

Ayhan Zeytinoğlu

giren firmalar, aynı zamanda en çok ihracat yapan firmalar. Bu anlamda 29 firma kentimizin gururu olmuştur. Gelecek yıllarda daha çok Sakaryalı kuruluşun bu listede yer alacağına inanıyorum. Vergilerini Sakarya'ya yatırmalarını da isteriz. Firmalarımızı tebrik ediyorum" dedi.

Antalyalı firma sayısı 3'den 5'e çıktı

En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu listesinde Antalya'dan yer alan firma sayısı da 3'ten 5'e çıktı. ATSO Başkanı Davut Çetin, listede AGT, ADOPEN, CW Enerji, Eti Elektromotör ve Yörüköğlü firmaları ile Bucak'tan AS Çimento'nun yer aldığını söyledi. Çetin, listede giren tüm şirketlerin üretimden satış değerlerini bir önceki yıla göre arttırdıklarını kaydetti.

Çerçezköy OSB'den 16 firma en büyükler içinde

En Büyük 500 içinde Çerçezköy Organize Sanayi Bölgesi'nden (ÇOSB) 16 firma yer alma başarısını gösterdi. Açıklanan listede ÇOSB'de faaliyet gösteren Arçelik AŞ üretimden net satışlarıyla '500 Büyük' sıralamasına 6'ncı sıradan girdi. BSH Ev Aletleri San. ve Tic. AŞ, 17. sırada yer aldı. Hema Endüstri AŞ ise 130'uncu sırada yer aldı. Geçen sene ise ÇOSB'den 19 firma, İSO'nun 2016 en büyük 500 firma listesinde yer almıştı.

Ekonomik iniş çıkışlara karşın sanayi kuruluşlarının yollarına devam ettiklerini ve büyüdüklerini ifade eden Çerçezköy OSB Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Sözdinler, "Katılımcılarımıza sürdürülebilir bir rekabet ortamı yaratmak amacıyla, var gücümüzle çalışıyoruz. ÇOSB birçok konuda olduğu gibi yeni üretim devrimi Endüstri 4.0'ın da Türkiye'de öncüsü olacaktır. Yakında Endüstri 4.0 laboratuvarı kuracağız. 500 Sanayi Kuruluşu listesine bölgemizden 16 firmanın girmesi çok önemli. Biz ÇOSB yönetimi olarak katılımcılarımızın en verimli üretimi sağlamaları, katma değeri yüksek teknolojlü üretim yapabilmeleri için ulaşım, iletişim, altyapı çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz. İSO'nun 'İkinci 500 Büyük' listesinde de birçok katılımcımızın yer almasını bekliyorum" dedi.

Sakarya'dan 29 firma yer aldı

SATSO Yönetim Kurulu Başkanı Akgün Altuğ da Türkiye'nin ilk 500 firması arasında 2017 yılında Sakarya'dan 29 firmanın girdiğini belirterek, "Bir önceki yıl bu listeye 24

Erbakır Görevli Yönetim Kurulu Üyesi Müjdat Keçeci:

Yüksek teknoloji ile yüzde 50 büyüdük

"Erbakır olarak, 2017'den 8 sıra yükselerek 30. olduk. Son zamanlarda ihracata ve Ar-Ge faaliyetlerine önem verdik. Yurtdışındaki ihtiyaç üzerine geliştirdiğimiz ürünlerimizi piyasada ilgi gördü. Yüksek teknoloji gerektiren ürünleri takviye eden alarmlarımız, ihracatın payını artırmamızı sağladı. İhracatımız ilk defa tüm satışların yüzde 50'sini oluşturdu. Erbakır olarak da yüzde 50 olarak büyüdük. Katma değeri yüksek, yüksek teknolojiye hitap eden ürünlerimize hem ihracat payımızı artırdık, hem büyüdük. 2018'de de yüzde 50 büyüme hedefliyoruz."

Adana'nın potansiyelini yansıtmıyor

Adana **Sanayi Odası** Başkanı Zeki Kıvanç, ilk 500'de yer alan Adana firmalarının sayısının geçen yıla göre 13'ten 12'ye gerilemesini değerlendirirken, bu tablonun köklü ve güçlü sanayi geçmişine sahip Adana'nın potansiyelini yansıtmadığını söyledi. 2017 yılının zorlu ve mücadele içerisinde geçtiğini ifade eden Kıvanç, "Zorlu süreci temkinli ve cesur hareket ederek iyi yönetme başarısını gösterip Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nda listeye giren Adana sanayi firmalarımızı tebrik ediyorum. Gelecekte çok daha fazla Adana sanayi firmasının, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşları arasındakendine yer bulmasını ümit ediyorum" dedi.

Sanayi devlerinin karnesi gözükteği kadar parlak mı?

KRİTİK AÇI
İsmet Özkul

ismet.ozkul@dunya.com

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 2017 yılı en büyük 500 sanayi kuruluşu araştırması (İSO-500) sonuçları açıklandı. Bu saygın araştırma, hem sanayi devlerinin hem de sektörün gidişatı hakkında değerli bilgiler ortaya koyuyor.

Satışlar ve karlar cephesinden baktığımızda sanayi devlerinin oldukça başarılı bir yıl geçirdikleri söylenebilir. Bu veriler TÜİK'in yeni hesaplamasına göre yüzde 7.4 olan sanayi büyümesi ve yüzde 8.8 olan imalat sanayii büyümesi ile paralellik gösteriyor.

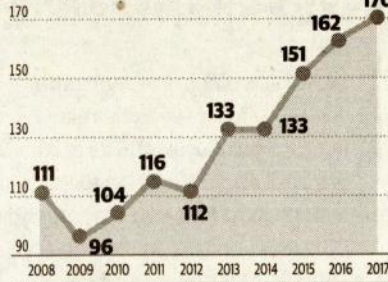
İSO-500'ün üretimden satışları geçen yıl yüzde 33.2 artmış. Bu oran, yüzde 7 olan 2015 yılı artışı ve yüzde 8.8 olan 2016 yılı artışına göre kayda değer bir performans. İSO-500'ün üretimden satışlarındaki reel artış da yüzde 19 gibi önceki yılların çok üzerinde bir düzeye çıkmış. Sanayi devlerinin üretimden satışlarındaki reel artış 2016'da sadece binde 2 olmuş, 2015'te ise reel olarak yüzde 1.7 azalmıştı.

İSO-500 listesinde yer alan şirketlerin toplam vergi öncesi karlarındaki artış da yüzde 40.7 gibi yüksek bir düzeye ulaşmış. Sanayi devlerinin vergi öncesi kar artışı 2016'da yüzde 33.2, 2014'te yüzde 4.5 olmuştu.

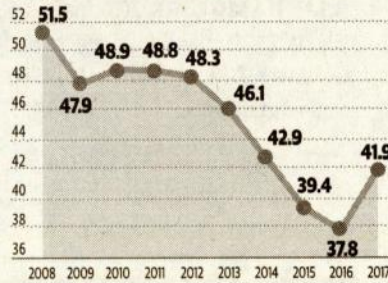
Bunlar karnenin parlak yüzü. Ama karne bundan ibaret değil. Karnenin bir de kaygı veren yüzü var. Karnenin ikinci yüzünde şun-

İSO-500

Borç/Özkaynak oranı (%)

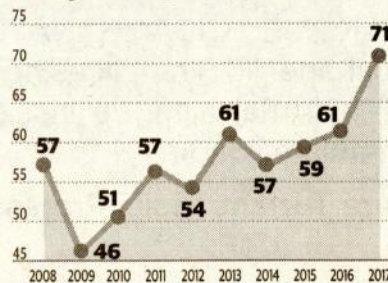

İSO-500 Kısa vadeli borç/Toplam borç (%)

İSO-500

Borç/Özkaynak oranı (%)

lar var:

• Ciro ve kar artışında belirleyici faktörlerden birisi kurlardaki artışa bağlı ihracat geliri artışı olmuş. İkinci önemli faktör de Anayasa referandumunu nedeniyle kamu harcamalarını artırma ve borçluluk artışı sayesinde sağlanan iç talep artışı. Ciro ve kar artışının esas olarak bu konjonktürel faktörlere bağlı olma-

sı, sürdürülebilirliği konusunda soru işaretleri yaratıyor.

• Üretimden satışlardaki artışta en büyük 10 dev kuruluşun belirleyici bir rolü var. İSO-500'ü 50'şerlik gruplara ayırdığımızda sadece ilk 10'un toplam satışlardan aldığı pay artmış. İlk 50'de ilk 10 dışındaki 40 kuruluş da dahil olmak üzere kalan tüm 50'şerlik grupların payı azalmış durumda. Yani başarılı karnenin genele yayılmadığı görülüyor.

• Satışlardaki hızlı artışa karşın sanayi devlerinin toplam aktifleri içinde duran varlıklarının payı yüzde 45.3'ten yüzde 41.5'e düşmüş. Yani üretim ve cirodaki artışa yatırımlar eşlik etmemiş. Esas olarak mevcut kapasitenin zorlanması ve kur artışı sayesinde bir ciro artışı ortaya çıkmış. Bu aynı performansın sürdürülebilirliği konusunda ikinci önemli soru işareti.

• Ciro ve karlardaki hızlı artışa rağmen şirketlerin bilanço yapısı olumsuz yönde gelişmiş. Özkaynakların toplam kaynaklar içindeki payı 1 puan azalarak yüzde 37.1'e inmiş. Borçlar, özkaynakların 1.69 katına çıkmış. Bu oran son 11 yılın en yüksek düzeyi.

• Daha kaygı verici olan gelişme ise borçlar içinde kısa vadeli borçların oranının 4.1 puan birden artarak yüzde 41.9'a çıkması. Buna göre kısa vadeli borçlar özkaynakların yüzde 71'ini geçti. Bu da son 11 yılın en yüksek düzeyi. Kısa vadeli borçların dönen varlıklara oranı da 2.3 puanlık artışla yüzde 45.1'i buluyor.

• Bu veriler faizlerin yükseldiği, büyüme hızının ciddi olarak yavaşlayacağı 2018'in sanayi ve sanayi devleri için çok sıkıntılı geçeceği'nin habercisi.

ISO 500'E ÇERKEZKÖY OSB'DEN 16 FİRMA GİRDİ

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 'Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu' listesinde Çerkezköy OSB'den (ÇOSB) 16 firma yer almayı başardı. ÇOSB'de faaliyet gösteren ArçelikAŞ üretimden net satışlarıyla '500 Büyük' sıralamasına 6'ncı sıradan girdi. BSH Ev Aletleri 17'nci sırada yer aldı. Hema Endüstri A.Ş. ise 130'uncu sırada yer aldı. Geçen sene ise ÇOSB'den 19

firma, İSO'nun 2016 en büyük 500 firma listesinde yer almıştı. Çerkezköy OSB Yönetim Kurulu Başkanı Eyüp Sözdinler, Türkiye'nin en önemli üretim ve sanayi bölgelerinden ÇOSB'nin altyapısı, konumu ve kurumsal yapısıyla katılımcılarına verdiği desteği artırarak sürdürdüğünü belirterek, "ÇOSB birçok konuda olduğu gibi yeni üretim devrimi Endüstri 4.0'ın

da Türkiye'de öncüsü olacaktır. Yakında Endüstri 4.0 laboratuvarı kuracağız. Katılımcılarımıza sürdürülebilir bir rekabet ortamı yaratmak amacıyla, var gücümüzle çalışıyoruz. **ISO En Büyük 500** Listesi'ne bölgemizden 16 firmanın girmesi çok önemli. İSO'nun 'İkinci 500 Büyük' listesinde de birçok katılımcımızın yer almasını bekliyorum" dedi. ÇERKEZKÖY/DÜNYA

ÇOSB Başkanı Eyüp Sözdinler, İSO'nun 'İkinci 500 Büyük' listesinde de ÇOSB'den birçok katılımcının yer almasını beklediklerini söyledi.

Yerli makine alan KOBİ'ye faizsiz kredi

KOSGEB, imalat sanayiinin makine ihtiyacını karşılamak için hazırladığı faizsiz kredi programını bugün açıklıyor

Konut sektörüne sağlanan kredi desteğinin ardından şimdi de makine sektörünü harekete geçirecek kredi geliyor. KOSGEB yatırım yapmayı planlayan KOBİ'ler için 'yerli makine almaları' şartıyla 6 ayı ödemesiz, 36 ay vadeli 300 bin TL'ye kadar faizsiz kredi verecek. **İSO Başkan** Yardımcısı **Adnan Dalgakıran** desteğin, kapasite artışına gitmeyi planlayan KOBİ'lerin yatırım iştahını artıracaklarını dile getir-

di. Makine İhracatçıları Birliği Üyesi Ali Eren de desteğin sektöre pozitif etki yapacağını, KDV istisnası uygulamasının ithalatçıları açısından yarattığı avantajı dengeleyeceğini söyledi. Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mehmet Ağrikli ise Hindistan'daki gibi Türkiye'de de yerli makineci için sürekli teşvik uygulanması gerektiğine dikkat çekti.

SERCAN AKINCI/03

MAKİNECI: 1 AY DEĞİL UZUN VADELİ OLSUN

- Faiz desteği verilecek yeni programda, işletmeler KGF desteği de alabilecek.
- Programda hacim 100 milyon TL. Başvurular bu ay içinde alınmaya başlanacak.
- Makine üreticileri desteğin 1 ay değil daha uzun süreli uygulanmasını istiyor.

Yatırımlara ve makine üreticisine çifte destek

Konut sektörüne verilen 0.98 faizli kredi desteğinin ardından şimdi de yatırımları ateşleyecek ve aynı zamanda makine sektörüne destek verecek yeni bir kredi geliyor. KOSGEB'in yerli makine şartı ile KOBİ'lere vereceği ilk 6 ay ödemesiz, 36 ay vadeli 300 bin liraya kadar faizsiz kredi ile ertelenen yatırımların da hayata geçmesi bekleniyor.

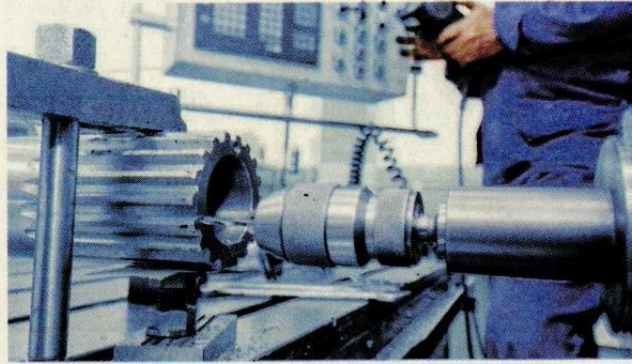
SERCAN AKINCI / İSTANBUL

Yerli makine üreticilerini teşvik ederken yeni yatırımları da ateşleyecek destek hayata geçiyor. Dövizdeki oynaklık, faiz oranlarının yüksekliği gibi nedenlerle yatırımlarını erteleyen KOBİ'lere destek KOSGEB'den geldi. Konut satışlarının artırmak için faizlerin 0.98'e çekilmesi gibi KOSGEB de yatırım yapmayı planlayanlar için 'yerli makine almaları' şartıyla 6 ayı ödemesiz 36 ay vadeli 300 bin TL'ye kadar faizsiz kredi desteği sunacak. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkan Yardımcısı Adnan Dalgakıran** desteğin yerli makine üreticileri açısından olumlu olmasının yanında yatırımları da teşvik edeceğini dile getirdi.

Makine ithalatını azaltabilir

Destekle birlikte kapasite artışına gitmeyi planlayan KOBİ'lerin hareketlenebileceğine işaret eden Dalgakıran, yerli makine üreticilerinin de kapasitelerinin artacağını kaydetti. Desteğin yerli makine üreticilerine yansımalarının KOBİ'lerin ne kadarlık yatırım yapacağına bağlı olduğunu ifade eden Dalgakıran, "Herkes piyasadaki durumu analiz etmeye çalışıyor. Temkinli duruyorlar. Risk görenler bir malı yarı fiyatına bile almayabilir" dedi.

Bu destekle birlikte yıllık 25 milyar doları bulan makine ithalatının da azalması bekleniyor. Türkiye'de

Kapasite kullanımları yüzde 80'i aştı yeni yatırım ihtiyacı en üst seviyede

İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan** önceki gün 'Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırmasını açıkladığı basın toplantısında 2017'nin ikinci yarısından itibaren iç ve dış talepteki canlılığının sonucu olarak kapasitelerin yüzde 80'lere çıktığını gözlemlediklerini belirtti. Bu nedenle yeni yatırım ihtiyacının

da en üst seviyede olduğuna dikkat çeken Bahçivan, "Kapasite kullanım oranlarının azami seviyelere yaklaşmış olması, sanayide yeni kapasite yatırımları için ümit veriyor. Sanayicinin yatırım şevkinin en üst düzeye geldiği bu dönemde yapılması gereken, doğru finansman kaynakları oluşturmak ve teşvikleri farklılaştırmak" dedi.

makine sektörü incelendiğinde düşük teknoloji yoğunluklu ürünlerde pazarda yoğunlukla yerli mal kullanılırken, yüksek teknoloji makine üreticilerinin tamamına yakını ise ithal.

Program bugün açıklanacak

KOSGEB, imalat sanayiinin makine ihtiyacını karşılamak için faizsiz kredi programı başlatıyor. Programın şartı ise makinenin yerli olması. KOBİ'ler 300 bin TL'ye kadar kredi kullanabilecek. Kredinin 6 ayı ödemesiz 36 ay vadeli olacak. Programın bugün açıklanması bekleniyor.

KOSGEB, verdiği desteklerde son dönemde yerliliği artırıcı önlemler alacağını duyurmuştu. Bu kapsamda hazırlanan makine desteğinde de yerli makine alımı şartı getirildi. Faiz desteği verilecek yeni programda, işletmeler alacakları makineler için kullanacakları kredinin faizi için destek kullanacak. Bu destek 300 bin TL'ye kadar ola-

bilecek. İşletmeler Kredi Garanti Fonu desteği de alabilecek. Programda hacmin 100 milyon TL olduğu kaydedildi. Program kapsamındaki başvurular haziran ayı içinde alınmaya başlanacak.

Geçen yıl da yerli makine için benzer bir destek programı yapılmıştı. O sırada bazı makine üreticileri yerli mal alma konusunda sıkıntı yaşadığını belirtmişlerdi. **Adnan Dalgakıran**, bu kez böyle bir sıkıntının olmayacağını söyledi. **İSO** da yerli mal belgesinin kısa sürede verildiğini anlatan Dalgakıran buna rağmen 100 liralık bir makineye 10 liralık parça takan firmalara bu belgenin verilmemesi için hassas davranıldığını bildirdi.

'Destekler Hindistan gibi olmalı'

Hindistan'da yerli makineler için sürekli hale getirilmiş teşvik sistemi olduğunu belirten Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mehmet Ağrik-

İthal makineyle durumu eşitledi

Makine İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Ali Eren desteğin sektöre pozitif etki yapacağını söyledi. Makine sektörüne KDV istisnası getirildiğinde kendisinin muhalefet ettiğini vurgulayan Eren, şöyle devam etti: "İthal makineci mali gümrükten çekerken KDV'nin tamamını ödemedikleri için avantajlı duruma geçtiler. Yerli makineci aldıkları her parçada KDV ödüyor. Biz KDV iadelerini iki yılda ancak alabildiğiniz için ithal makineciyle gümüş tepsiyle destek sunmuş olduk. Şimdi KOSGEB ile durum eşitlenebilir."

li, bu desteklerin içinde yüzde 25 sübvansiyon, sadece ithal makineden KDV alımı gibi konuların olduğunu dile getirdi. Dünya devi olan makine üreticilerinin bu pazara girmekte zorlandığı için yerel ortaklar bulmak zorunda kaldıklarını anlatan Ağrikli, Hindistan'da olduğu gibi Türkiye'de de yerli makineci için sürekli teşvik uygulanması gerektiğine dikkat çekti. Şu an gerek piyasalardaki durum, gerekse seçim süreci nedeniyle yatırım mevsimi olmadığını savunan Ağrikli, yatırımların yıl sonuna doğru gerçekleşebileceğini söyledi. Bu nedenle kısa süreli 'yaz yağmuru' gibi destekler yerine uzun süreli desteklerin şart olduğunu ifade eden Ağrikli, "Desteklerden sadece denk gelenler yararlanmamalı. Yatırım öyle bir anda yapılmaz. Planlama gerekli. Geçen yıl da destek çıktı, bir ay sürdü. O süreçte makine üreticileri yerli mal belgesi almaya çalıştı" diye konuştu.

Petlas, Türkiye'nin en büyük 95'inci şirketi

TÜRKİYE lastik sektörü kuruluşlarından Petlas, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95. oldu. Petlas'tan yapılan açıklamaya göre, dünya üzerinde 100'ün üzerinde ülkeye ihracat yapan ve yurt genelinde 850'yi aşkın bayisiyle hizmet veren şirket, Türkiye'nin en büyük 100 sanayi kuruluşu arasında yer alma hedefini gerçekleştirdi. Petlas, **İstanbul Sanayi Odası**'nın hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017 Araştırması" na göre, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95. sıraya yükseldi. Şirket, bir önceki yıl listede 101. sırada yer almıştı. Şirketin 2017 yılı net satışları 1,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Petlas, Abdülkadir Özcan AŞ (AKO) tarafından 2005 yılında satın alınmasının ardından büyümesini ve ülke ekonomisine katkılarını artan bir ivme ile sürdürüyor. Şirket, ihracat sıralamasında da 64. sırada yer alıyor. (AA)

İSDEMİR İŞÇİLERİ:

Krizde ücretimizi kesenler şimdi kâra ortak edecek mi!

Halil İMREK
İskenderun

İSO, "Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu-2017" araştırmasını açıkladı. İSDEMİR 7. sıraya yükseldi. Dolarla satış yapıldığı için gelirin arttığını kendilerine ise yüzde 8 zam verildiğini söyleyen işçiler "Kârın kaynağı biz işçilerin alın teri, emeği" dedi. Kriz gereğiyle daha önce ücretlerinde yüzde 35 kesinti yapıldığını hatırlatan işçiler, İSDEMİR'deki büyümeye işaret ederek "Ücretlerimizde kesinti yapanlar, şimdi bizi kâra ortak edecek mi?" diye sordu.

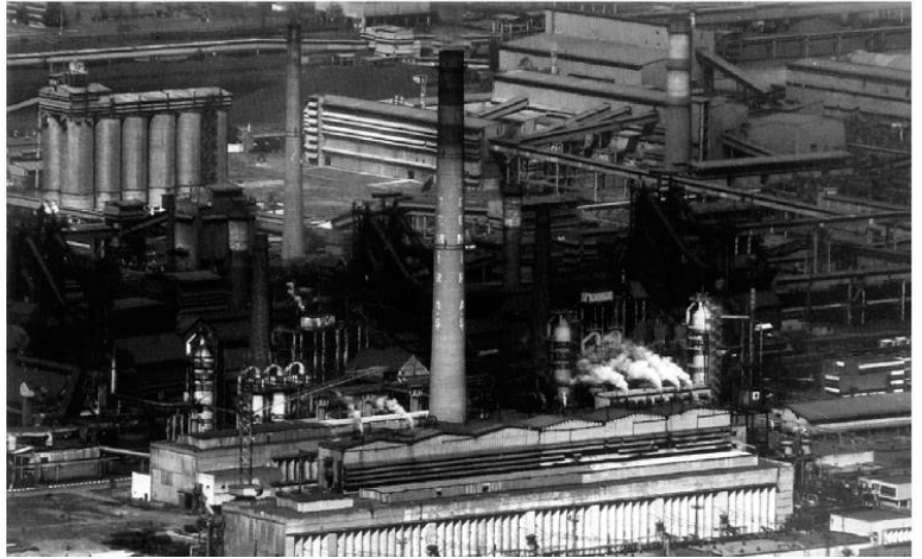
İSDEMİR 7. SIRAYA YÜKSELDİ

İstanbul Sanayi Odasının "Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu" araştırmasının sonuçları açıklandı. **İSO 500**'ün üretimden satışları son 13 yılın en yüksek büyümesi oldu ve yüzde 33.2 artışla 653 milyar TL'ye çıktı. Ağırlıklı olarak otomotiv ve demir çelik şirketlerinin yer aldığı **İSO 500** büyüğün ilk 10 şirketinin toplam üretimden satışları içinden aldığı pay 2016 yılında yüzde 25 iken, 2017 yılında yüzde 26.7'ye yükseldi. "Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu" araştırmasına göre 2017 yılında 10.6 milyar TL'lik üretimden satışları ile İSDEMİR 7. sıraya yükseldi.

SATIŞLAR DOLARLA ÜCRETLER TL İLE

Görüştüğümüz bir işçi "Doların yükselmesi kârı artırdı, çünkü satışlar dolarla yapılıyor. Ve en büyük gider kalemini oluşturan personel ödemeleri ise TL ile yapılıyor. Gerçek enflasyonun yüzde 30, verilen zamlar ise imzalanan TİS'te olduğu gibi yüzde 8 civarında olduğunu da hesaba katarsak bu kalemden bayağı para kazanıldı. Yani kârın kaynağı işçilerin alın teri, emeği" dedi.

Başka bir işçi ise modernizasyona yeterince bütçe ayrılmadığını, çevresel etkiler (toz, gaz gibi) önlemler için para harcandı.

ERDEMİR'E GÖRE ÜCRETLERİMİZ YÜZDE 45 DÜŞÜK

BAŞKA bir işçi de daha çok iç piyasa üretim yapan İSDEMİR'in dolar üzerinden satış yaptığı için olumsuzluk yaşamadığını söyledi. Çok üretmenin her zaman çok kâr anlamına geldiğini belirten işçi, şunları anlattı: "Nihai ürün çeşidine göre değişiyor. ERDEMİR ürün çeşidi bakımından ve kârlılık oranında İSDEMİR'den daha iyi. Yani İSDEMİR'in cirosu fazla ama ERDEMİR daha çok kâr ediyor. Ücretlerimiz belki bölgeye göre iyi. Ancak eş değerimiz olan ERDEMİR'e göre yaklaşık yüzde 45 düşük. İSDEMİR daha çok ERDEMİR ve diğerleri için yarı mamul mal üretiyor. Onlar da işleyerek satış yapıyor. Yani galvanizli ve renkli saca dönüştürüyorlar. İnşaat demiri üretmeler için de kütük demir üretiyor. Onları da diğer haddehaneler alıp dönüşüm sağlıyor. İSDEMİR'in 2017 kârlılığı 2016'ya göre çok iyi. Bu dünya çelik fiyatındaki artıştan kaynaklandı. İSDEMİR döviz cinsinden çalıştığı için de kurdan olumlu etkilendi."

madığını, işçi sağlığı ve iş güvenliği için yeterli yatırım yapılmadığını aktararak bu durumun da kârlarda etkili olduğunu söyledi. İşçi şöyle konuştu: "İSDEMİR ilk kurulduğunda vidasını dahi kendi üretirken özelleştirmeyle birlikte hizmet alımı yoluyla teknik ihtiyaçlarını karşılamaya başladı. Bu sayede personel sayısı azaldı ve ciddi bir kazanç daha elde edildi."

SERMAYE DOYMAK BİLMİYOR

Eski bir işçi 2008 krizi sonrası 16 ay

boyunca ücretlerinin yüzde 35'inin kesildiğini hatırlattı. O dönem Çelik-İş ile İSDEMİR yönetiminin "Kriz var. İşçileri atmak istemiyoruz. Siz de fedakarlık yapın" diyerek yapılan ek protokolle ücretlerinin üçte birine el koyduğunu söyleyen işçi, "Peki, bugün kâr artışını işçi ile paylaşacaklar mı? Çelik-İş en son yüzde 8 zamma imza attı. Şimdi işçi için ek protokol yapıp bizim bu kârdan faydalanmamızı sağlayacak mı?" diye sordu ve ekledi: "Ve maalesef sermaye doymak bilmiyor."

500 Büyük ile bankaların özkaynakları

	500 Büyük Sanayi kuruluşu			Bankalar		
	Milyon TL	Milyon dolar	Özkaynak kârlılığı %	Milyon TL	Milyon dolar	Özkaynak kârlılığı %
2002	34.714	21.170	16.6	25.699	15.672	11.3
2003	48.877	35.080	17.1	35.538	25.507	15.8
2004	80.420	60.181	14.2	45.493	34.396	14.0
2005	84.821	63.181	10.3	54.687	40.757	10.9
2006	97.999	69.720	19.1	59.537	42.357	19.1
2007	114.826	99.048	15.9	75.850	65.427	19.6
2008	117.977	77.524	9.9	86.424	56.791	15.5
2009	130.253	87.577	14.8	110.887	74.556	18.2
2010	142.787	92.864	16.9	134.542	87.501	16.4
2011	154.075	81.569	14.8	144.649	76.577	13.7
2012	169.534	95.373	14.3	181.940	102.352	12.9
2013	179.900	84.444	12.3	193.724	90.933	12.7
2014	193.972	83.361	14.0	232.007	99.706	10.6
2015	202.827	69.507	14.0	262.259	89.873	9.9
2016	233.609	66.381	16.2	300.172	85.295	12.5
2017	263.286	69.802	20.2	359.091	95.202	13.7

Kaynak: İSO ve TBB

Kârını dağıtan 500 büyük sanayi özkaynağını eritiyor

500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017'de son 20 yılın en yüksek kârlılığına ulaştı. **Kâr ve ciro artışı yanında temettü dağıtımında rekorlar kırıldı.** Büyük sanayi şirketleri sanki 1990'lı yılların yüksek kârlı dönemine geri döndü.

■ O yıllarda yüksek kârı besleyen ana faktör şirketlerin finansal varlıklarını dünyanın en yüksek faizli Hazine bonolarına yatırmasıydı. Bu alandan elde edilen gelirler sanayi kuruluşlarının esas faaliyetinden sağladığı gelirlerin 4-5 katına kadar çıkıyordu. Ama bu kârlılık sürdürülemedi. Çünkü o yüksek faizler 2000'li yıllarda ortadan kalktı.

■ 500 Büyük'te kâr sağlamada iş esas faaliyetlere kaldı. **Hem iç ve dış pazar büyümesi, hem KGF kredilerdeki artış, hem de enerji fiyatları düşüklüğü nedeniyle 2017 yılında kârlarda tam bir sıçrama yaşandı.** Net kâr yüzde 40.7 artarak 53.1 milyar dolara yükseldi. Burada **enerji fiyatlarındaki düşüklüğün artık korunamayacağını, 2017'nin özel bir yıl olduğunu, kârlılığın da sürdürülemeyeceğini belirttiler.**

■ 500 Büyük'ün faiz, amortisman ve vergi öncesi kârı yani EBITDA'sı da 76.1 milyar liradan 94.7 milyar liraya çıktı. Yüzde 24'lük artış gayet iyi bir performans. Yararılan 94.7 milyar liralık EBITDA'nın 51.6 milyar işletme sermayesine, 15.9 milyar yatırımına, 35.2 milyar finansman giderlerine gitti. **6 milyar lira vergi ödenirken 23.6 milyar lira da temettü dağıtımı yapıldı.**

■ **Rekor kârın elde edilmesine karşılık kâr payı dağıtımının yüksek oluşu nedeniyle sermaye yeterince güçlendirilemedi.** Bitişikte 500 Büyük'ün özkaynakları hem TL hem dolar cinsinden yıllar itibarıyla yer alıyor. Dolar tarafına bakılınca tablo

Abdurrahman YILDIRIM

ayildirim@htgazete.com.tr

iyice netleşiyor. 500 Büyük'ün yanında bankaların özkaynaklarını da Türkiye Bankalar Birliği'nden aldık ve yan yana koyduk. 2012'ye kadar hem sanayide hem bankalarda dolar bazında özkaynaklar artıyor.

■ 2013 yılından itibaren azalma başlıyor. Aslında azalma sanayi tarafında, bankalarda ise daha çok büyüme durdu denilebilir. 500 Büyük'ün özkaynakları 2012'de 95.3 milyar dolara çıkarken 2016 yılında 66.4 milyar dolara kadar indi. Geçen yılki rekor kâr artışı özkaynakları ancak 3.5 milyar dolar artırdı ve 69.8 milyar dolara çıkardı.

■ **Bankaların özkaynaklarında ise 2012 yılında 102.3 milyar dolara ulaşmışken 2017'de 95.2 milyar dolara inerek 7 milyar dolarla sınırlı gerileme söz konusu.** Bu durum, 2013 sonrası hızlı kur artışı dikkate alınınca düşüş değil yerinde sayma olarak tanımlanabilir.

■ **Ancak sanayinin özkaynak kaybı dolar bazında 25.5 milyar dolara vardı.** Özkaynaklar bankalarda aşağı yukarı korunurken sanayide eriyor. **Sanayi faaliyetlerini artan oranda borçlanarak finanse ederken temettü dağıtımını artırıyor.**

■ **Özsermaye kârlılığı 2002-2017 arasındaki 15 yılın ortalaması olarak sanayide yüzde 15.5, bankalarda yüzde 15.7, yani uzun vadede aynı.** Buna karşılık sanayi son yıllarda özkaynak erimesiyle karşı karşıya.

■ **Bankalar ile sanayi şirketleri arasındaki bu farkı biz temettü dağıtımında görüyoruz.** Bankaların temettü dağıtımını, öz denetleyici kurum olarak BDDK tarafından izin verildiği oranda yapılabiliyor. Sanayide ise böyle bir idari kurum da kısıtlama da yok. Oldukça düşündürücü bir durumla karşı karşıyayız.

Bilanço resesyonu, dövizleştirme ISO 500 ve mezat

Kurda yaşanan erimenin ardından iki tur faiz artışı, sadeleşme mesajı, siyasetçilerin "lehte" açıklamaları ve daha fazla canlandırıcı mali tedbir alınmayacağı beklentisiyle milli paramız sakinleşti. Yarım Euro+yarım dolardan oluşan sepet kur 50 kuruş geriledi ve 1 aylık oynaklık 1/3 nispetinde düştü.

Aksilik olmazsa, seçime kadar sakin sulara girdik beklentisi hâkim. Nefesleri tutmuştu; 5'e yaklaştığı günü hatırlayın... Sakinleşme oldukça zorlu bir uğraştan sonra ve ancak yüksek bir faiz ve kur seviyesinde anlaşmanın ardından geldi. Üstelik TL'deki erime, birikimli bir şekilde geliyor. Birkaç gün önce 4.80, geçen sene 3.80 ve 2 yıl önce 2.80'di dolar.

Diyeğim ki 300 giyim mağazam var. Önemli bölümü AVM'lerde. AVM'lerin sahipleri yabancı fonlar. Dövizle kira alıyorlar. Kiralarının yarısı dövizle, bir dükkanın cirom içindeki payı % 40'a dayanmış. TL ile satan iplikçi, dövizdeki artıştan ötürü benle TL ile yaptığı alışveriş döviz çevirmiş. Literatürdeki adıyla "dolarizasyon" budur. Ben de yabancı terimle öz dillimi ve ifademimi dolarize etmek istemediğim için "dövizleştirme" dedim. Dövizleştirme, yerli paranın istikrarsızlaşmasıyla alışverişin yabancı paraya kayması ya da maliyet baskısı sebebiyle yabancı paraya endeksli yapılmasına denir.

Ev sahipleri, döviz ve enflasyondaki artışın yüksek olduğunu savunarak bonus artış talep ediyorsa, kimi işletmeler kurdaki artıştan ötürü yansıtacağı zammı "Bir sonraki artışta olur nasılsa" diye ekstra yapıyorlarsa işte buna "fiyatlama davranışında bozulma" denir. Merkez Bankası niye faiz artırdı? İşte bunlar için. Faiz artışı kısa vadede paraya değer kazandırır, ancak güveni Merkez Bankası tek başına sağlamaz.

ISO 500 henüz yayınlandı. Kısa vadeli borçların toplam borçlara oranı % 40'ı aşmış ve özkaynak/borç dengesinde kaynağın oranı 10 yıl içinde 10 puan bozulup % 40'ın altına kaymışsa dikkat etmek gerekir. Üstelik finansman giderleri yarıya yaklaşmışsa. Her 2 liralık ticari kredinin 1 lirası döviz. Bunun mesajı açıktır. Siyaseten, küresel olarak ya da diğer sebeplerle fazladan finansal sorun yaşarsak ya da kurdaki bu seviye oturmaya değil yatmaya gelmişse bunun sonuçları olur.

Avrupa bunu 2011-2012 dalgalanmasında yaşadı. Buna "bilanço resesyonu" denir.

ISO 500'e bakarak şunu görüyorum: Duran varlıkların oranı düşmüş. Yani ciro ve kârlar artarken yatırım "geregince" yapılmamış. Tam planlama yapılırken seçimin öne çekilmesi, "Seçim sonrası inşallah" derken kur şoku... Yüksek borçluluk ve tasarruf eğilimi, bahsettiğim riskle birleşirse şirketler net borç ödeyici konumuna geçerler. Üstelik Avrupa'da bu yaşanırken eksiye giden enflasyon ortamında yaşanmıştı. Faizleri negatife çekip merkez bankasının bilanço üstündeki Jedi akıl oyunlarıyla üstesinden gelindi. Bizde ise yüksek enflasyon, yüksek kur ile böyle bir dengeyi kamu bilançosunu büyütürken aşmak zor olur. Olmasını istemeyiz bu sebeple.

Olursa sonuç ne olur? Elinde dövizli olan, Türkiye'ye merakı olan ve sektörü tanıyan ya da baygın çarpanları kullanacak fonlar mezata gelir. Şirketlerimiz pisi pisine ucuz çarpanlarla ham yapılır. Türk bankaları 10 yıl önce defter değerinin 4 katındaydı, bugün zar zor o değere satılıyor. Borsadan alsanız "mis gibi bankalarımızı" 0.60 çarpana alabilirsiniz.

Bunlar olmasın diye... Patronlar şirketlere daha fazla para koyacaklar ki Ar-Ge, Ür-Ge yapılabilir ve katma değer artsın. CFO, yönetim kurulu döviz riskini yönetmek için profesyonel destek alacak. Merkez bankası enflasyona karşı kaba laşacak ve sertleşecek. En önemlisi, seçimlerden sonrası hızlıca bir muhasebe yapılacak ve güven ortamı sağlanıp reformlar hayata geçecek. Yoksa kalanların bir hükmü kalmaz. Yapılabilir; önce meyletmeliyiz.

Ford Otosan otomotiv sanayinde lider

Ford Otosan, ISO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017 araştırmasının sonuçlarına göre 22.7 milyar liralık üretimden satışları ile otomotiv sektöründe Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu unvanını almaya hak kazandı.

■ Türkiye'de geçen yıl 116 bin 247 adet satışla yüzde 11.9 pazar payı elde eden ve ticari araç pazarındaki geleneksel liderliğini yüzde 30.3'e yükselen pazar payıyla sürdüren Ford Otosan'ın 2017 yılında toplam satış gelirleri bir önceki yıla göre yüzde 39'luk artışla 25 milyar 341 milyon liraya yükseldi. Ford Otosan ayrıca, üretim, ihracat, toplam satış adetleri ile satış gelirleri, faaliyet karı, VAFÖK, vergi öncesi kar ve net kar kalemlerinde de tarihinin en yüksek seviyesine ulaştı. Şirketin üretimi 2017'de, yüzde 12 artışla 373

bin 7 adede yükseldi ve kapasite kullanım oranı yüzde 88'e ulaştı. Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün, otomotiv ve taşımacılık teknolojilerinin geleceğinde söz sahibi olmak için yüksek Ar-Ge ve mühendislik gücüyle çalışmalarını sürdürdüklerini belirtti. Yenigün, şunları kaydetti: "Türkiye otomotiv sektörünün ihracat ve istihdam lideri olarak, geçtiğimiz yıl gerek üretim gerekse de satış ve ihracat alanında önemli rekorlar kırdık. Son 7 yıldır üst üste Türkiye otomotiv sektörünün, 3 yıldır da

ülkemizin ihracat şampiyonu olmayı sürdürüyoruz. Geçen yıl 52 milyon dolarlık kapasite yatırımı açıklamıştık. 2018 Eylül itibarıyla de toplam üretim kapasitemizi 455 bin adede çıkarmış olacağız. Geçtiğimiz yıl hem kapasitemizi artırdık, ama en önemlisi de fabrikalarımızda kapasite kullanımını 8 puan artırdık. Kapasite kullanım oranımız tüm fabrikalarımızın/hatlarımızın toplamında yüzde 80'den yüzde 88'e yükseldi. Ford Otosan olarak sektörde üretim hatlarımızın sayısı konusunda da lideriz."

Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün

PETLAS ISO'DA 95'İNCİ SIRAYA YÜKSELDİ

■ Petlas, İstanbul Sanayi Odası'nın hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017 Araştırması"na göre, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95'inci sıraya yükseldi. Şirket, bir önceki yıl listede 101'inci sırada yer almıştı. Şirketin 2017 yılı net satışları 1.4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Petlas, Abdülkadir Özcan AŞ (AKO) tarafından 2005 yılında satın alınmasının ardından büyümesini ve ülke ekonomisine katkılarını artıran bir ivme ile sürdürüyor. Şirket, ihracat sıralamasında da 64. sırada yer alıyor.

KAMU KURULUŞLARINI ZARAR ETTİRDİLER

Sanayi sektörü 2017'de tüm olumsuz şartlara rağmen satış ve kârlılık anlamında son 13 yılın en iyi performansını gösterirken, özelleştirmelerle gündemden düşmeyen kamu şirketlerinde ise özkaynaklar ve kârlar eridi. 2016'da yüzde 32.9'luk satış kârlılığı ile zirveyi gören **ISO Türkiye**'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesi'ndeki 9 kamu şirketi, 2017 kârlılık seviyesi ise yüzde 10.1'e düştü. Özkaynak kârlılığı 2016'da yüzde 19.4'e ulaşan kamuda 2017 rakamları ise yüzde 6'ya düşerek dibi gördü. 2016'da 40'ıncı sırada yer alan Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü 267.7

TÜRKŞEKER

Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.

milyon TL'lik dönem kâr ve zarar toplamına ulaşırken, listede 25 sıra birden kaybederek

65'inciliğe düştü. Özelleştirmede büyük tartışma konusu olan Türkiye Şeker Fabrikaları ise 258 milyon TL'lik zarar toplamı ile 4 sıra birden düşerek listede 25'inci sırada yer aldı.

Gözde
ALTINTAŞ

İSO 500'de Kar Eden Kuruluş Sayısı 392'den 422'ye Yükseldi

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasına göre 2017 yılının zirvesinde 51,1 milyar TL'lik üretimden satışları ile yine TÜPRAŞ yer aldı. Ford Otomotiv 22,7 milyar TL'lik üretimden satışlarıyla ikinciliği korurken, üçüncü ise 2016 yılına göre üç basamak yükselen 17,8 milyar TL üretimden satışlarıyla Toyota Otomotiv oldu.

İSO 500'ün üretimden satışları son 13 yılın en yüksek büyümesi oldu ve yüzde 33,2 artışla 653 milyar TL'ye çıktı. İSO 500'ün ihracatı da ülkenin toplam ihracat artışını geçerek yüzde 17 büyüme ile 64,5 milyar dolara yükseldi.

İSO 500, 2017 yılında Türkiye ihracatının yüzde 41,1'ini ve sanayi ihracatının da yüzde 42,8'ini gerçekleştirdi. Ağırıklı olarak otomotiv ve demir çelik şirketlerinin yer aldığı İSO 500 Büyük'ün ilk 10 şirketinin toplam üretimden satışları içinden aldığı pay 2016 yılında yüzde 25 iken, 2017 yılında yüzde 26,7'ye yükseldi.

İSO 500'ün faaliyet karı oranı sınırlı bir iyileşme ile yüzde 9,6 olurken, toplam faaliyet karı mutlak büyüklüğü 70,6 milyar TL'ye yükseldi. Karlılıkta temel belirleyici olmayı sürdüren finansman giderleri yüzde 21,3 artışla 29 milyar TL'den 35,2 milyar TL'ye çıktı. Finansman giderlerinin net satışlara oranı yüzde 5,2'den yüzde 4,8'e gerilese bile sanayici esas faaliyetinden kazandığının yarısını finansman gideri olarak ödemeye devam etti.

İSO 500'ün FAVÖK mutlak büyüklüğü yüzde 24,4 artarak 94,7 milyar TL'ye, vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamı da yüzde 40,7 artışla 53,1 milyar TL'ye çıktı. Borçlanma ile öz kaynakların dağılımını yansıtan kaynak yapısında, öz kaynaklar aleyhine bozulma eğilimi oldu. İSO 500 Büyük'te toplam borçların payı 2017 yılında 1 puan daha artarak yüzde 62,9'a yükselirken, öz kaynakların payı ise yüzde 37,1'e geriledi.

2017 yılında yatırım koşullarındaki göreceli iyileşmeye ve önemli yatırım teşvikleri verilmesine rağmen duran varlık yatırımları yeterli büyümeyi gösteremedi. İSO 500'de kar eden kuruluş sayısı 392'den 422'ye yükseldi.

Yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 39,9 ile son iki yılda olduğu gibi yine orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı.

Yazının tamamı
www.milatgazetesi.com/da

petlas TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 95'İNCİ ŞİRKETİ

► **DÜNYA** üzerinde yüzün üzerinde ülkeye ihracat yapan ve yurt genelinde 850'yi aşkın bayisiyle hizmet veren Türkiye lastik sektörünün yerli sermayeli lider kuruluşu Petlas, ülkemizin en büyük 100 sanayi kuruluşu arasında yer alma hedefini gerçekleştirdi. **İstanbul Sanayi Odası'nın** "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında, 95. sıraya yükseldi. Petlas, bir önceki yıl listede 101. sırada yer almıştı. Petlas'ın 2017 yılı net satışları 1,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Petlas'ın bu başarısında, sektöründe lider olduğu Ar-Ge alanının yanı sıra, kapasite ve marka yatırımlarıyla, artış gösteren ihracatının da etkili olduğunu söyleyen Petlas Genel Müdürü Yahya

Ertem, "Yapılan yatırımlar doğrultusunda sağlanan kapasite artışı ve bu artışın değere dönüşmesini hızlandıran marka yatırımları, Petlas'ın büyüme ivmesini güçlendiriyor. Türkiye lastik sektörünün yerli sermayeli Ar-Ge lideriyiz. Yerli Ar-Ge gücümüzle geliştirdiğimiz yüksek kaliteli ürünlerle, premium binek araçları dahil birçok yeni segmentte başarılı oluyoruz. Kendi geliştirdiğimiz teknolojilerimizle, binek araçlardan kamyon ve otobüslere, traktörlerden askeri birlik ve güvenlik güçlerinin kullandığı araçlara, iş makinelerinden savaş jetlerine, ülkemizi geleceğe taşıyan lastikleri üretiyoruz ve bu lastikleri bir Türk markası olarak dünya pazarlarına da sunuyoruz" dedi.

Başkalaşım

Kur gider faiz kalır

İSMET HAZARDAĞLI

Hamdolsun; Merkez Bankası faizleri yükselerek kurları bugün için kontrol altına aldı ya neredeyse milletçe zil çalılıp oynayacağız. Herkes "oh be dünya varmış" diyor ama bırakın yakın zamanı, dünü bile hatırlamama hastalığımız olduğundan yapılan düzenlemelerin etkilerini görmemeyi de tercih ediyoruz.

Arkadaş, daha geçen hafta bu vakitler bu dolar beş lirayı zorluyordu. Daha iki hafta öncesinde de dolar 4,5 olur mu diye iddiaya giriyorduk. Bir ay öncesinde de "dolar 4 lira" diye rabia işareti yapıyorduk.

Dolar (şimdilik) 4,5 düzeyine oturdu oldu, "nefes aldık" diyor-

lar. Sanki hiçbir şey olamamış, dolar eski düzeyine gelmiş, bir çılgın dönem yaşandı ve bitti diye baskıyoruz. Unutmayız, iki ay içinde bu kadar değer kaybeden parayı ekonominin kendi doğal yapısında değil çok çok gecikmiş faiz sopolasıyla zorla durdurduk.

Üstat ekonomist, eski Hazine Müsteşar Yardımcısı Hakan Özyıldız, faiz artışlarının sonuçlarını irdelediği yazısında, kaba bir hesaplama her bir puanlık artışın kredi borçlularına en az 14,7 milyar lira ek faiz getireceğini belirtiyor.

Bu rakam bile son faiz artışının sadece borçları nasıl kabarttığı anlatmaya yeter. Nereden hangi kaynaktan bulunacak, kim finan-

se edecek bu faiz yükünü?

İleride yapılacak beklenen artışları da eklersek faiz sarmalının ekonomiyi nasıl yuttuğunu göreceğiz. Kurlar iner, çıkar ama bugünün faizi kalıcı, yıkıcı boyutları da ortada.

Bir de böyle bir ortamda yatırımların azalmasının yanı sıra enflasyon da düşmezse -ki yakın zamanda düşeceğini ilişkin işaretler yok- o zaman hoş geldin 1990'lı yıllar.

HEM AĞLARIM HEM DE KAZANIRIM

Bizim iş dünyasına bakarsanız "battık, batıyoruz" diyorlar ama şirketlerin geçen yıl ki performansına göre işler yolunda. Hem de

fazlasıyla.

İstanbul Sanayi Odası'nin geleneksel Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu araştırmasına göre, bu firmaların üretimden satışları 2017 yılında yüzde 33,2 artmış.

Son üç yıla göre de satışlarda yüzde 19'luk reel büyüme gerçekleşmiş. Artıştaki en büyük nedenler ihracat ve kuruların yükselmesi olarak gösteriliyor.

Büyükler kazandığına göre küçüklerin de kazanması lazım ama demek bir yerlerde arzular, teklifler var. Şunu da hatırlatalım; **ISO**'nun araştırması geçen yılı kapsıyor, hani doların 3,5'lerde seyrettiği, faizlerin düşük olduğu, uçana kaçana beleş kredilerin

saçıldığı, erken seçim ihtimalinin olmadığı, mutlu mesut günleri.

Bu yıl için ne olur, sadece faizlerin ve maliyet enflasyonu bu parlak tablonun geriletebileceğini söylemek için kahin olmaya gerek yok. Kurları zapt edeceğiz diye yukarı çekilen faizlerin getireceği maliyet ortada. Bu firmaların iç ve dış borç ödemeleri yeni dönem siyasetini bekleyen en öncelikli ve acil konu.

Çözüm; gelsin yine ucuz krediler, borçlara ötelemeler, yapılandırılmalar, taksitlendirmeler olmadık faiz silmeler. Yapılacak başka bir şey var mı?

**ÖZKAYNAKLAR ERİDİ
KÂRLAR ÖZELLEŞTİRMEYE
KURBAN GİTTİ**

ÇAYA ŞEKERE ZARAR ETTİRDİLER

Kamu kurumları, sanayinin devleri liginden düşerken, özelleştirmelerle gündeme gelen şirketler zarar yazmaya başladı. Fabrikaları satılan **TÜRKŞEKER** ve özelleştirme planları yapılan **ÇAYKUR** zarar etti

Sanayi sektörü 2017'de tüm olumsuz şartlara rağmen satış ve kârlılık anlamında son 13 yılın en iyi performansını gösterirken, özelleştirmelerle gündemden düşmeyen kamu şirketlerinde ise özkaynaklar ve kârlar eridi. 2016 yılında yüzde 32.9'luk satış kârlılığı ile zirveyi gören **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Listesi'ndeki 9 kamu şirketinin 2017 kârlılık seviyesi ise yüzde 10.1'e düştü. Özkaynak kârlılığı 2016'da yüzde 19.4'e ulaşan kamuda 2017 rakamları ise yüzde 6'ya düşerek dibi gördü. 9 kamu şirketi arasında özelleştirme tartışmaları ile gündeme gelen Türkiye Şeker Fabrikaları (TÜRKŞEKER) ve Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (ÇAYKUR) milyonlarca TL'lik zarar etmesi dikkat çekti.

ÇAYKUR 25 BASAMAK DÜŞTÜ

Özellikle şeker fabrikalarının özelleştirmesi ile gündeme gelen 'bilerek zarar ettirme politikası' şirketlerin sıralamasına da yansdı. Varlık Fonu'na devrinin ardından özelleştirme kapsamına alınması beklenen ve 2016'da 40'inci sırada yer alan ÇAYKUR, 267.7 milyon TL zarar etti. Şirket listede 25 sıra birden kaybederek 65'inciliğe düştü. Özelleştirme süreci büyük tartışmayla geçen TÜRKŞEKER ise 258 milyon TL'lik zarar toplamı ile 4 sıra birden düşerek listede 25'inci sırada yer aldı. **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** tarafından önceki gün açıklanan araştırma, sanayideki kamu ve özel sektör şirketleri arasında açılan sermaye ile kâr uçurumunu da gösterdi. 2016 yılında 11 kamu şirketinin yer aldığı listede Tarım

Sayime BAŞÇI

Kredi Yem Sanayi'nin özelleştirilmesi ve Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi A.Ş.'nin (TÜLOMSAŞ) ligden düşmesi ile bu yıl listede yalnızca 9 kamu kuruluşu yer aldı.

TÜLOMSAŞ 2016 yılında 269.7 milyon TL'lik satış ve 3.5 milyon TL'lik kâr rakamı ile listede 447'nci sırada yer alırken, Tarım Kredi A.Ş. 569 milyon TL'lik satış ve 47 milyon TL'lik kâr ile 204'üncü büyük sanayi kuruluşu olarak listede yer almıştı. 2017'de listeye girebilen şirketlerin temel göstergelerine bakıldığında ise vahim tablo daha net bir şekilde ortaya çıkıyor. Kamu yönetimi içindeki 9 sanayi kuruluşu 2017 yılında 21.4 milyar TL'lik üretimden satışlara ulaşırken, dönem zararları ise 698.8 milyon TL'ye ulaştı. Şirketlerin birikmiş zararları ise 3.4 milyar TL'ye ulaşırken, 9 şirketin borçları 25.4 milyar TL'ye çıkarak, satış gelirlerini aştı.

REKOR ZARARDAN GELDİ

Listede 5.2 milyar TL'lik net satışlarla 2017'de 7'ncilikten 18'inciliğe gerileyen Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), 18.1 milyon liralık kâra ulaştı. 2016'da 3.1 milyar TL dönem kârı ve 7.3 milyar TL'lik net satış açıklayan EÜAŞ'ın 2015 kâr rakamı ise 705 milyon TL idi. Özelleştirmelerin yeni hedefi olarak gösterilen ve Varlık Fonu'na devredilen ÇAYKUR'un 2.1 milyar TL olan üretimden satışları 1.7 milyara düştü. 2016'da 82 milyon TL'lik kâr elde edilen kurum, 2017 yılında ise 267.7 milyon TL'lik zarar yazarak tarihi bir rekor kırdı. Listedeki yer alan diğer kamu şirketlerinden Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu ile Et ve Süt Kurumu bu yıl kâr rakamlarını açıklamadı.

TÜRKŞEKER'İN ZARARI 258 MİLYONU AŞTI (TL)

Şirket	2016 Kârı	2017 Kârı
Türkiye Şeker Fabrikaları	-76.494.569	-258.135.875
Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	82.123.536	-267.742.417
EÜAŞ	3.126.285.159	18.106.621
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	3.336.627.789	1.130.149.378
Eti Maden İşletmeleri	1.234.064.757	1.800.161.167

TÜRKŞEKER İHRAÇAT YAPIYORDU

2009 yılında Türkiye'nin en büyük 15'inci sanayi kuruluşu olan ve fabrikalarında çalıştığı 14.539 işçiyle tüm şirketleri istihdamda geride bırakarak birinci olan TÜRKŞEKER, 2017'de 10 basamak birden geriledi, 25'inci sıraya düştü.

Çalıştırdığı işçi sayısı 8.293'e gerileyen kurum, istihdamda kamunun birincisi olmaya devam etse de **ISO 500** arasında 5'inci sıraya geriledi. Bu düşüşte özellikle TÜRKŞEKER'in mali

yapısındaki zayıflama ve teknolojik yenilikten uzak bırakılması etkili oldu. Kurum 2009'da 2.5 milyar liralık özkaynakla ülkenin 5'inci en büyük şirketi, 2017'de özkaynağı 1.6 milyar TL'ye kadar gerileyerek 28'inci sıraya düştü. 2009'da 2.2 milyar dolarlık ihracat yapan şirket, 2017'de ihracatta sıfır çekti. 2009'da sadece 8.8 milyon lira zarar eden kurum, 2017 sonunda 258 milyon lira zarar açıkladı. Erdoğan SÜZER

Sanayicilik filhakika zor meslek ve zor iş!

Merkez Bankası mecburi istikamet, geç likidite penceresini politika faizine dönüştüren **sadeleştirme** adını verdiği hamlesiyle faizde yeni pencereleri ardına kadar açtı. Böylece yaklaşık **1,5 yıldan beri** el altından yürütülen **politika faizi** oranı netlik kazandı.

Merkez faiz de denilen ve yenilenen politika faizi **yüzde 16,50**... En aşağısı **yüzde 15**, en yukarıdaki ise **yüzde 19,5** oldu. Merkez Bankası yeni faiz oranlarının bankalara, mevduata, kredilere nasıl yansıtacağı ise yakında görülecek.

Piyasanın kârın ağınsı giderildi mi, giderildi... Böylece hamlelerin üzerine Londra temasları da eklenerek yabancı yatırımcıya "Yurtdışında en emin liman biziz. En baba faiz bizde... Türkiye'ye gel!" denildi.

Sedat Yılmaz

sedat.yilmaz@yeniakit.com.tr

Sözü getireceğim yer, geçen Çarşamba günü **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı** Sayın **Erdal Bahçivan** tarafından açıklanan **en büyük 500 sanayi kuruluşu** projeksiyonunda sanayimizin son manzarası...

İSO ölçeğine göre, maliye politikalarındaki sıkılaştırma sebebiyle artan vergi maliyetleri ve beraberinde **faiz** ve **kur baskısıyla** sanayici olmanın zorluğu daha da belirginleşti. Sermayeleri küçülten, yatırımları ve çalışanlarının refahını engelleyen faiz giderleri, giderek daha da ağırlaşıyor.

Ayakta kalmaya çalışan sanayicinin **finansman cenderesinden** kurtulamaması elbette ekonomiyi de olumsuz etkiliyor... **93,5 seviyesine** inen **Türkiye İstatistik Kurumu**'nun (TÜİK) **Ekonomik Güven Endeksi**'ndeki olumsuz tablosuna karşılık **Merkez Bankası**'nın **Finansal İstikrar Raporu**'nda bahsedilen büyük şirketlerin yeniden yapılandırılmalarındaki açıklaması en azından biraz yürekleri soğuttu. **Merkez Bankası**'nın duyurusunda, yeniden yapılandırmada genele yayılan bir hususun olmadığı, firmaların nakit akımlarıyla uyumlu kredi ve vade uzatım taleplerinin söz konusu olduğu belirtilti.

Hakikat şu ki, sanayi kesiminde maliyetler geliştirilen politikalarla **en asgari seviyelere** indirilmesine rağmen son yıllarda faaliyet kârlarının yansı finansman gideri olarak **faiz hanelerine** yazılıyor. Demek istediğim, bu şartlarda sanayici olmak, gerçekten yüksek seviyede **yüksek** ve **vatanperver** olmayı gerektiriyor.

Her şeyden önce, son 2 yılın rakamları yatırım, istihdam, çalışan refahı ve sanayiciliği motive edecek konumda değil. Bakıldığında; **Türkiye'nin ilk 500 sanayi şirketi** 2016 yılında **52 milyar liralık** faaliyet kârının **29 milyar liralık** kısmını yani **yüzde 55,4**'ünü faiz giderlerine ayırmış. Geçen yıl da **70 milyar liralık** faaliyet kârının **yüzde 49,8**'ini yani **35 milyar lirasını** faize ayırmak zorunda kalmış.

Faiz sebebiyle sanayicinin kârı azalırken asıl dikkatlerden kaçan konu, sanayide **borç yükünün** artması ve **öz kaynak kullanımının** azalması.

En büyük 500 sanayi kuruluşunda toplam borçların payı, 2016 yılına göre 1 puan daha artarak **yüzde 62,9** seviyesine çıkmış. Sanayide öz kaynak kullanım payı ise **yüzde 37**'ye gerilemiş. Söz konusu projeksiyondaki tehlike, **borç - öz kaynak dengesinin** öz kaynak aleyhine bozulması.

2017 yılının ikinci yansından itibaren sanayici üretim istenilen tempoyu yakalamış. Ama yüksek yatırım ihtiyacı da ortaya çıkmış... **İSO Başkanı** Sayın **Erdal Bahçivan** diyor ki, "**Yakalanan bu başarının üretim, kapasite ve teknoloji anlamında yatırıma dönmesi lazım. Fakat finansal türbülans ve belirsizlik ortamı, sanayimize patinaj çekiyor...**"

Dolayısıyla burada asıl dikkat çeken husus toplam borç değil, **kısa vadeli borçların**, toplam borç içindeki payının yüzde 37,8'den **yüzde 41,9** a çıkması... Yani sanayici son birkaç yılda üretimi artırırken daha hızlı borçlanmış...

Tehlike bunun neresinde diyeceksiniz! Şurada... Kısa vadeli mali borç oranının dünya ortalaması **yüzde 25**. Bu **normal bir oran**... Fakat bizim sanayimizin üzerindeki **yüzde 42** ye dayanan kısa vadeli borçlardaki artış normal bir yükseliş değil. **Yüzde 42**, dünya ile **negatif ayrıştığımızı** gösteriyor.

Dün Maliye Bakanı Naci Ağbal'ı dinledim... "**Para politikasındaki sıkılaştırmanın bir benzerini maliye politikalarında da gerçekleştireceğiz. Yine maliye politikasının ikinci desteği kamu fiyat ayarlamaları ve vergi düzenlemeleri...** Bu iki mekanizmadan **45 milyar lira gelir bekliyoruz...**" diyor.

Reel büyümenin en büyük aktörü olan sanayicinin temkinli bir şekilde **borç, özkaynak ve kârlılık** dengesini iyi değerlendireceğini ve en hayırlı yolu bulacağını umuyorum.

Diyeceğim o ki, memlekette sanayici olmak filhakika zor meslek ve zor iş!

İSTANBUL (AA) - İstanbul Sanayi Odası (İSO), "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (İSO 500)" araştırmasının 2017 sonuçlarına göre listedeki Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin toplam üretimden satışları 200 milyar lirayı aştı.

Bugün açıklanan İSO 500 listesinde, Borsa İstanbul Pay Piyasasında işlem gören 69 şirket yer alırken, bu şirketlerin üretimden satışları 213,1 milyar lira ile İSO 500'ün toplamının yüzde 33'ü oldu. Listedeki Borsa İstanbul'da işlem gören şirket sayısı 2017 yılında 74, toplam üretimden satışları ise 162,9 milyar lira olmuştu.

İSO 500 listesinde yer alan halka açık şirketlerin ilk 10'unun toplam üretimden satışları ise 146,9 milyar liraya ulaştı.

İSO 500'ün ilk 10 sırasındaki şirketlere bakıldığında halka açık 6 şirketin yer aldığı görülürken, 2016'da ilk 10'daki yerini kaybeden Ereğli Demir Çelik'in 2017'de tekrar ilk 10 içine 8'inci sıradan girmesi dikkati çekti. Listede ilk 10'da yer alan 6 halka açık şirket TÜPRAŞ, Ford Otomotiv, TOFAŞ, Arçelik, İskenderun Demir Çelik ve Ereğli Demir Çelik oldu. TÜPRAŞ ve Ford Otomotiv listenin ilk iki sırasındaki yerlerini korurken, TOFAŞ 3'üncülüğten 4'üncülüğe, Arçelik de 5'incilikten 6'ncılığa geriledi.

Listenin ilk 10'unda yer alan ve Borsa İstanbul'da işlem gören 6 şirketin toplam net satışları 138,8 milyar lira ve top-

İSO 500'de yer alan borsadaki şirketlerin satışları 200 milyar lirayı aştı

lam dönem karı da 13,8 milyar lira oldu.

Üretimden satışlarda 51,1 milyar lirayla ilk sırayı alan TÜPRAŞ'ı, 22,7 milyar lira ile Ford Otomotiv, 15,9 milyar lira ile

TOFAŞ, 12,6 milyar lira ile Arçelik, 10,6 milyar lira ile İskenderun Demir Çelik ve 9,9 milyar lira ile Ereğli Demir Çelik izledi.

İSO-500'de ilk 10'a giren şirketlerin arasındaki iki demir çelik şirketinin bir önceki yıla göre 3 sıra birden yükselme-leri dikkati çekti. Borsada işlem gören ve İSO 500 listesinde yer alan şirketlerden 24'ünün 2016'ya göre sıralamada yükseldiği, 4'ünün sıralamasını koruduğu ve 1 şirketin de sıralamaya bu sene girdiği görülüyor. Listedeki 40 şirketin sıralamadaki yeri ise bir önceki seneye göre geriledi.

Halka açık şirketlerden İSO-500 sıralamasında, geçen yıla göre en büyük sıçramayı, 237 basamak çıkarak 236'ncılığa yükselen Anadolu Cam Sanayii AŞ yaparken, bir önceki sene sıralamada yer almayan Ulusoy Elektrik ise 2017'de 364'üncü sıradan listeye girdi.

Hızlı yükselenler arasında ÇEMTAŞ'ın 69 sıra yükselişle 347'nci sıraya, YATAŞ'ın da 53 sıra çıkarak 279'uncu sıraya yerleşmesi dikkati çekti. 2016 sıralamasında en fazla yükseliş kaydeden 3'üncü şirket olan Doğtaş Kelebek Mobilya ise 2017'de yükselişini devam ettirerek 52 sıra artışla 287'nci oldu.

Petlas, Türkiye'nin en büyük 95'inci şirketi

TÜRKİYE lastik sektörü kuruluşlarından Petlas, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95. oldu.

Petlas'tan yapılan açıklamaya göre, dünya üzerinde 100'ün üzerinde ülkeye ihracat yapan ve yurt genelinde 850'yi aşkın bayisiyle hizmet veren şirket, Türkiye'nin en büyük 100 sanayi kuruluşu arasında yer alma hedefini gerçekleştirdi.

Petlas, **İstanbul Sanayi Odası'nın** hazırladığı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2017

Araştırması"na göre, "Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" sıralamasında 95. sıraya yükseldi. Şirket, bir önceki yıl listede 101. sırada yer almıştı. Şirketin 2017 yılı net satışları 1,4 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

Petlas, Abdülkadir Özcan AŞ (AKO) tarafından 2005 yılında satın alınmasının ardından büyümesini ve ülke ekonomisine katkılarını artıran bir ivme ile sürdürüyor. Şirket, ihracat sıralamasında da 64. sırada yer alıyor.

Sanayinin 2017 devleri

Stanbul Sanayi Odası, en büyük sanayi kuruluşlarımızın 2017 resmini ortaya koyan ISO 500'ü açıkladı. Sıralamanın 491 satırını özel kuruluşlar oluşturuyor. İlk 500 listesi ekonomimizde önemli bir varlık gösteren söz konusu firmaların performansını resmederken, vakıf olduğumuz genel verileri de desteklemiş oluyor. Nitekim geçtiğimiz yıl sanayi sektörümüzde %9,2 oranında anlamlı bir reel büyüme

gerçekleştiğini hatırlayacağız. Bu büyümede şüphesiz büyük çaptaki firmalarımızın da hatırı sayılır bir rolü var. İşte bu bağlamda ISO-500 raporundaki taze verileri detaylarıyla okumakta fayda var.

Blindiği üzere listedeki ana sıralama, "üretimden satışlar" rakamı baz alınarak yapılıyor. Dolarıysıyla bu maddeden başlamak gerekirse, Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunun satışlarında 2017 yılında %33,2 oranında nominal artış kaydedildiğini görüyoruz. Bu kendi içinde ciddi bir performansken, aynı zamanda 2016 yılındaki tek haneli oran düşünülüğünde satışlarda hem gözle görülür bir ivmelenme hem de "reelde" hissedilir bir değişim anlamına geliyor. Bir diğer ifadeyle, enflasyon gerçekleşmesi hesaba katıldığında dahi, ilk 500'ün satışlarında hatırı sayılır bir büyüme olduğu dikkat çekiyor.

Tabii söz konusu sıçramanın arka planında, ilgili dönemde dış talebe dair gelişmelerin de etkili olduğuna dair bir parantez açmak gerekir. Nitekim geçen yıl sanayi üretimindeki tempo artışında, ihracattaki güçlenmenin çok net izlerini görmüştük. Bu düşünceyle ISO-500 verilerine baktığımızda ise, listede 2017 yılında hızını %17'ye çıkarmış ve Türkiye genel ortalamasını geçmiş bir "ihracat" artış oranı gerçekleştiğini anlıyoruz.

Yolumuza bu olumlu tablonun getirdiği kar göstergeleriyle ilerleyecek olursak; bu dönemde kar eden kuruluş sayısında bir artış varken "vergi öncesi dönem kar ve zarar toplamında" %40,7 oranında güçlü bir gelişim göze çarpıyor. "Faiz, amortisman ve vergi öncesi karda" (FAVÖK) ise, %24,4'lük bir artış var. Bu bağlamda satış karlılığının %7,2, FAVÖK net satışlara oranının ise %12,9 olduğunu ekleyeyim.

Öte yandan ilgili kuruluşlar

genelinde 2016'da %15,2 seviyesindeki özkaynak artışının, 2017'de sermaye yedeklerindeki düşüşe bağlı olarak %12,7 olarak gerçek-

leştiği gözleniyor. Firmalarımızın özkaynaklarındaki artış bu oran çerçevesinde yoluna devam ederken, borçlar tarafında ise aynı dönemde %18'e yavaşlamış bir artış var. Bu doğrultuda 2017'de borçların özkaynaklara oranı %169'a yükselirken, aktiflere oranda

nispeten yatay bir duruşla %62,9 kaydedilmiş durumda...

Kaynaklarla ilgili tablo kabaca bu şekilde... Şimdi bir diğer ilişkili mesele olan istihdama dair de kısa bir not düşecek olursam, sanayinin 2017 dev listesinin bu dönemdeki çalışan sayısında %1,7'lük bir artış kaydettiği görülüyor. Bu rakam ise, hem 2016 listesindeki ilgili oranın hem de Türkiye ekonomisindeki genel istihdam artışı performansının gerisinde kalıyor.

Açıkçası ISO-500 raporundaki kapsamlı veriler dâhilinde derya kadar detay incelemek mümkün. Lakin alan ve sabır kısıtları çerçevesinde bu temel verilerle sonuca varacak olursam, en büyük 500 sanayi kuruluşumuzun 2017 performansının (genel görünümüne paralel biçimde) parlak olduğu ve bu doğrultuda firmalarımız için iç talebin yanı sıra ihracatın da ne derece kritik rol oynadığı gözleniyor. Bunun yanı sıra finansman ihtiyacının ve maliyetleri basiretli bir şekilde yönetmenin önemi bir kez daha hissedilirken, 2016 sonrası hızlı toparlanmanın güçlü ekonominin söz konusu segmentinde net bir şekilde ortaya çıkıyor. Bununla birlikte, sanayimizin başarısının sürdürülebilir kılınması bundan sonraki dönem için anahtar nitelikte olacak. Bu bağlamda ise, firmalarımızın özellikle verimlilik artışlarına odaklanan bir perspektifle yola devam etmesi şart.

Bu noktada verilerin dikkat çektiği bir alt dinamik olarak Ar-Ge görünümüne de değinerek bitirmek isterim. Nitekim 2017 yılında söz konusu kuruluşların Ar-Ge harcamalarında %23,7'lik bir artış görülüyor. Geçen yıl bu köşede ISO-500 2016 verilerini değerlendirirken bir düşüşe işaret ettiğim ilgili rakamlardaki bu toparlanmanın da, istikrarlı bir grafik ve verimli çıktılarla ilerlemesini temenni edelim.